

Nazwa przedmiotu TEORIA ZMIAN SPOŁECZNYCH				Kod ECTS TZS		
Specjalność Wszystkie specjalności na kierunku Socjologia						
Status przedmiotu podstawowy	Semestr 3	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS 5
		ogółem 60	wykłady 30	ćwiczenia 30	seminarium -	
Wykładowcy Prof. zw. dr hab. Marek S. Szczepański, dr Grzegorz Gawron				Katedra SOCJOLOGII		
Cel, Celem zajęć jest zapoznanie słuchaczy z najważniejszymi i najbardziej aktualnymi koncepcjami rozwoju społecznego oraz zmiany. Zajęcia winny ułatwić interpretację przeobrażeń zachodzących w Polsce, na kontynencie i w układzie globalnym. Chodzi zwłaszcza o procesy globalizacji, ich społeczną kontestację oraz przejawy rozwoju zależnego i alternatywnego. Ważna jest także zdolność do samodzielnej analizy rodzimej transformacji, jej pozytywnych i negatywnych efektów oraz głównych kierunków zmian: gospodarka rynkowa, demokracja parlamentarna, społeczeństwo obywatelskie oraz rozwój zrównoważony (<i>sustainable development</i>). Istotne jest także zaznajomienie uczestników wykładu z procesami rozwoju i zmian społecznych w wymiarze lokalnym i regionalnym. Zajęcia winny ułatwić samodzielną interpretację tych przeobrażeń, zwrócić uwagę na procesy <i>glokalizacji</i> , funkcjonowania małych ojczyzn i projektów Europy regionów.						
Efekty kształcenia: Kurs umożliwi winien słuchaczowi samodzielną analizę podstawowych przeobrażeń w skali lokalnej, regionalnej i globalnej. Winien także ułatwić prognozowanie zmian i ich społecznych następstw, zwłaszcza w odniesieniu do rodzimej transformacji społecznej.						
Metody realizacji przedmiotu Wykład aktywizujący słuchaczy, ćwiczenia						
Opis przedmiotu (12 głównych modułów tematycznych): 1. Między rozwojem i regresem społecznym: w kręgu pojęć podstawowych 2. Pokusy nowoczesności - modernizacyjne wizje zmiany i rozwoju (Teorie modernizacji; Teorie modernizacji; Modernizacja; Teorie modernizacji) 3. Człowiek nowoczesny - próba portretu socjologicznego (Społeczeństwo nowoczesne - nowoczesna osobowość; Osobowość nowoczesna - <i>homo hubris</i>) 4. Od preindustrii do <i>trzeciej fali</i> (Społeczeństwa: tradycyjne przedprzemysłowe, przemysłowe, poprzemysłowe) 5. Teorie zależności: między peryferiami świata a jego centrum. 6. Wizje rozwoju alternatywnego: między indywidualizmem a kolektywizmem. 7. Społeczeństwo informacyjne - modernizacja epoki komputera 8. Modernizacja i zależność w warunkach globalizacji 9. Istota rozwoju lokalnego (endogennego). Zasada zmiany immanentnej (P. A. Sorokin, epigoni i kontynuatorzy) 10. Glokalizacja: społeczności lokalne w dobie globalizacji 11. Polska lokalna i regionalna – nowy ład administracyjny i jego społeczne konsekwencje 12. Regiony polskie a proces integracji europejskiej						
Literatura podstawowa – podręczniki podstawowe: 1. Kazimierz Krzysztofek, Marek S. Szczepański: <i>Zrozumieć rozwój. Od społeczeństw tradycyjnych do informacyjnych</i> , Uniwersytet Śląski: Katowice 2002 2. Samuel Paul Huntington: <i>Trzecia fala demokracji</i> , Państwowe Wydawnictwa Naukowe: Warszawa 1995						
Literatura uzupełniająca: 1. Anthony Giddens: <i>Nowoczesność i tożsamość. „Ja” i społeczeństwo w epoce późnej nowoczesności</i> . Państwowe Wydawnictwa Naukowe: Warszawa 2001 2. Kazimierz Krzysztofek: <i>Cywilizacja: dwie optyki</i> , Instytut Kultury, Warszawa 1991 3. Kazimierz Krzysztofek, Marek S. Szczepański: <i>Rozwój społeczny: trzy paradygmaty. Kultura i Społeczeństwo</i> , 1987, nr 3 4. Robert King Merton: <i>Teoria socjologiczna i struktura społeczna</i> . Warszawa 1982. 5. Marek S. Szczepański: <i>Pokusy nowoczesności. Polskie dylematy rozwojowe</i> , AMP: Katowice-Kraków 1992 6. Bohdan Jałowicki, Marek S. Szczepański: <i>Rozwój lokalny i regionalny w perspektywie socjologicznej</i> , WSZiNS: Tychy 2002 7. Ewa Jurczyńska-McCluskey (red): <i>Społeczności lokalne i regionalne. Między teorią socjologiczną a praktyką</i> , ATH: Bielsko-Biała 2002						
Zasady zaliczenia przedmiotu: Kolokwium zaliczeniowe, aktywność i obecność na ćwiczeniach, test egzaminacyjny						